

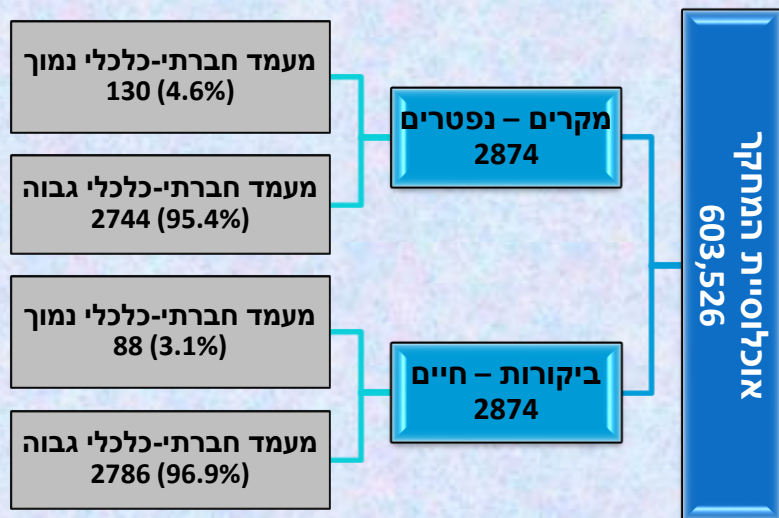
מעמד חברתי-כלכלי נמוך קשור לתמותה: מחקר מקרה-ביקורת

עדי תורג'מן^{1,2}, איתן וירטהיים³, איתמר פורן^{2,4}, לאונרד ליבוביץ'^{1,2}

¹רשות המחקר, בית חולים בילינסון, מרכז רפואי רבין, פתח תקווה, ישראל; ²בית הספר לרפואה ע"ש סאקלר, אוניברסיטת תל אביב, תל אביב, ישראל; ³הנהלה, בית חולים בילינסון, מרכז רפואי רבין, פתח תקווה, ישראל; ⁴יחידה לטיפול נמרץ, בית חולים בילינסון, מרכז רפואי רבין, פתח תקווה, ישראל.

ממצאים

מתוך 603,526 מבוטחי כללית, 2874 מבוטחים נפטרו בתקופת המחקר והותאמו ל-2874 ביקורות. שיעור המבוטחים בעלי מעמד חברתי-כלכלי נמוך היה גבוה יותר באופן משמעותי בקרב המבוטחים שנפטרו מאשר בביקורות, 130/2814 (4.6%) לעומת 88/2821 (3.1%), $P=0.004$, $OR, 1.5$; $95\% CI, 1.1-2.0$. בכל תתי הקבוצות שנבדקו מעמד נמוך היה קשור לשיעורי תמותה גבוהים. בניתוח רב משתני, מעמד חברתי-כלכלי נמוך נמצא כגורם סיכון לתמותה $OR, 1.36$; $95\% CI, 1.02-1.82$.

מסקנות והמלצות

מבוטחים ממעמד חברתי-כלכלי נמוך היו בסיכון גבוה פי 1.5 לתמותה לעומת מבוטחים ממעמד חברתי-כלכלי גבוה. קשר זה נמצא מובהק סטטיסטית ללא תלות בגיל, מחלות רקע, מגדר, אתניות והדבקה בקורונה. מכיוון שהמקרים הותאמו היטב לביקורות באשר לכל מחלות הרקע היכולות לגרום לתמותה, התוצאות מרמזות על הבדלים במניעה ובטיפול. נדרשת השקעת משאבים ופיתוח התערבויות ייעודיות המותאמות לאוכלוסייה ממעמד חברתי-כלכלי נמוך לצמצום אי השוויון בבריאות.

רקע

במרבית מדינות העולם, וגם בישראל, קיים מתאם בין המעמד החברתי-כלכלי לבין רמת הבריאות. אי-שוויון חברתי-כלכלי הינו אחד הגורמים לפערים בבריאות. הקשר בין מעמד חברתי-כלכלי נמוך לתמותה טרם נבדק בתתי קבוצות באוכלוסייה לאחר תקנון גורמי סיכון ידועים לתמותה.

מטרות

לבחון האם קיים קשר בין מעמד חברתי-כלכלי נמוך לשיעורי התמותה. בנוסף, להעריך האם מאפיינים כמו גיל, מגדר, אתניות והדבקה בקורונה עשויים להשפיע על קשר זה.

שיטות

מחקר מקרה-ביקורת בו נכללו מבוטחים של שירותי בריאות כללית ממחוזות דן-פתח תקווה ותל-אביב שהיו בני 22 ומעלה החל מ-1 בינואר 2020, והיו בעלי חברות רציפה בכללית לפחות 5 שנים לפני הכללתם. המקרים הוגדרו כמבוטחים שנפטרו בין יולי לדצמבר 2020. לכל מקרה הותאמה ביקורת (מבוטח חי) ביחס של 1:1. הקריטריונים להתאמה כללו: גיל, מגדר ומחלות רקע. גורמי הסיכון לתמותה נבדקו בניתוח חד משתני. הקשר בין מעמד חברתי-כלכלי לתמותה נבדק גם בתתי קבוצות לפי גיל, מגדר, אתניות והדבקה בקורונה. גורמי סיכון מובהקים סטטיסטית נכללו במודל רגרסיה לוגיסטית. יחס הסיכויים (OR) הוצג עם רווח סמך (CI) של 95%.